

L'ENTREVISTA, EINA D'ACCIÓ TUTORIAL.

1.- L'entrevista tutor de seguiment - alumne.

- 1a.- Tècnica i tipus d'entrevista.
- 1b.- L'actitud del tutor en l'entrevista amb l'alumne.

2.- L'entrevista tutor de seguiment - pares de l'alumne.

- 2a.- Tècnica i tipus d'entrevista.
- 2b.- L'actitud del tutor en l'entrevista amb els pares.

3.- Instrument: la fitxa-registre de les entrevistes.

L'entrevista és una tècnica de relació molt utilitzada en la pràctica de la tutoria : entrevistes amb alumnes, amb pares, amb altres professionals que coneixen l'alumne.

A diferència d'altres tècniques, col·lectives o de transmissió escrita, l'entrevista comporta la dificultat del "cara a cara", del diàleg personal, on la individualitat de cadascun dels protagonistes emergeix plenament. Però aquesta mateixa característica li dona el seu gran valor: com la implicació és alta, la incidència sobre les actituds també ho pot ser.

1.- L'entrevista tutor de seguiment - alumne.

1a.- Tècnica i tipus d'entrevista tutor-alumne.

* L'entrevista no ha de ser un fet aïllat i produït per una situació problemàtica a què el tutor ha de donar solució, sinó que deu constituir un procés continuat i dinàmic, que concreta un camí de relació personal i d'orientació.

Podem considerar tres tipus d'entrevistes, la inicial, la de seguiment i la motivada per un fet emergent:

- Quan es comença a exercir com a tutor d'un grup d'alumnes, és convenient fer un calendari d'entrevistes inicials, amb cadascun d'ells i durant el 1er. trimestre, abans de notes i incidències. El contingut de l'entrevista inicial pot ser:

- Presentar-se com a tutor, amb la doble funció personal i escolar.
- Posar damunt la taula el qüestionari que el noi/a ha omplert en la sessió de tutoria de grup, i oferir-li la possibilitat de comentar alguns aspectes que ell desitgi (no forçar gens la situació en els aspectes familiars i socials).
- Demanar l'opinió que l'alumne té respecte al grup-classe al que pertany i respecte als estudis i al Centre.
- Arribar a alguns acords d'actuació si és el cas, sobretot per confirmar aquelles qüestions que veiem ben orientades (en una entrevista inicial difícilment podrem promoure canvis, no podem ser impacients, cal primer crear la relació).

- Al llarg del curs caldrà fer entrevistes de seguiment, per tal d'anar coneixent al noi/a i poder consensuar amb ell pautes d'actuació que millorin el seu procés acadèmic i personal.

Acostumen a necessitar més freqüència aquells alumnes que presenten alguna dificultat, però no hem d'oblidar als alumnes que funcionen be. En primer lloc perquè suposen un reforç positiu i necessari per a tots, i en segon perquè probablement aquests alumnes també necessiten l'espai d'escolta i reflexió que procura la tutoria.

- Altres entrevistes son motivades per un fet emergent que cal comentar amb l'alumne i sovint prendre alguna decisió. Podem tenir en compte:

- Explicitar d'entrada el motiu de la convocatòria. Qui convoca té un plus d'informació que cal compartir per rebaixar l'ansietat de qui és convocat.

- Deixar clar que, a part del motiu del tutor, el noi/a podrà incloure altres qüestions que consideri importants.
- Controlar l'entrevista, per tal que no es perdi el tema-motiu i s'arribi a unes conclusions.

* A continuació fem esment d'algunes "normes generals" respecte a la tècnica de l'entrevista, que ens podem servir tant per la situació tutor-alumne com tutor-pares:

- Tenir cura de les condicions de context: data acordada, lloc acollidor i sense interferències, explicitar l'horari de que es disposa.
- Crear un ambient que relaxi.
- Sempre que es pugui, haver consultat el registre d'entrevistes anteriors.
- Mostrar interès pel que explica l'alumne i no interrompre en l'exposició de les seves idees.
- No convertir mai l'entrevista en un interrogatori.
- Utilitzar el silenci quan sigui convenient.
- Ressaltar els trets positius.
- Consensuar uns acords d'actuació.
- Propiciar una propera trobada, informar sobre la manera de sol·licitar-la, horaris lliures, o deixar fixada una data si és el cas.
- Acomiadar-lo amb afecte.

1b.- L'actitud del tutor en l'entrevista amb l'alumne.

* Aquesta descripció de diferents tipus d'entrevistes i de normes adequades no ens haurien de fer perdre de vista allò més rellevant d'aquesta tècnica: procurar als preadolescents i adolescents un espai on puguin ser escoltats i que els puguin ajudar a pensar i a posar ordre en el seu món intern. Estan en joc les actituds.

El tutor de seguiment, que serà el referent per al noi/a, fóra bo que arribés a exercir com a "adult significatiu" per a ell. L'adolescent sovint sent que els pares no li serveixen per res, els companys li serveixen per tot... però segueix necessitant adults dels que poder refiar-se, que l'escoltin, que siguin honestos, que l'informin de coses del món extern i intern que ell no entén. Aquest és el concepte d'adult significatiu.

Quines poden ser les actituds més favorables perquè el tutor pugui acomplir els seus objectius? Un intent de classificació de les actituds que el tutor pot desplegar en les entrevistes amb els alumnes, alhora d'enfrontar un problema que el noi li trasllada ens porta al quadre següent. Evidentment no hi ha actituds pures, cal veure-ho com una simplificació metodològica.

Actitud	Maneres de respondre
Actitud de solució immediata	El tutor assumeix la responsabilitat del noi. Interpreta els fets i li trasllada la que ell creu que és la solució al problema. Intenta que l'alumne adopti la solució proposada.
Actitud investigadora	El tutor demana saber més sobre el problema, tenir molta informació. S'analitzen les causes. Es creu que si les causes estan clares la solució també ho estarà.
Actitud avaluadora	El tutor emet judicis de valor, segons la seva escala personal, en relació a allò que el noi fa bé o fa malament. Li transmet el resultat d'una avaluació.
Actitud tranquil·litzadora	El tutor mostra desig d'animar a l'alumne. Intenta disminuir la seva angoixa i fer-li veure que la situació pot millorar.

Actitud d'empatia (tb. dita actitud de mirall o comprensiva)	El tutor intenta internar-se en el problema tal com el viu l'alumne, li va retornant la informació vivencial que l'alumne expressa, perquè aquest vagi progressant en el seu autoconeixement i trobi les pròpies solucions.
---	---

L'experiència de molts professors semblen mostrar que la última actitud, la d'empatia, és la més adequada en les entrevistes amb els adolescents. Encara que pugui semblar-ho, no és en absolut una actitud passiva. Intenta rescatar els sentiments en el missatge de l'alumne, no quedar-se en els fets i prou (Quan esmentem "sentiments" ens referim a tot allò que hi ha en el món intern del noi: emocions, impressions, autoimatge, expectatives...). Legítima aquests sentiments, en retornar-los al noi, i li dona peu a que ell els elabori, els entengui, i pugui fer propostes pròpies de canvi d'actitud.

* Cal també no perdre de vista el marc escolar en que ens movem, que ens crea unes contradiccions com a tutors (davant un mateix alumne de vegades som professor de matèria i de vegades tutor), i que ens demana unes funcions clares d'orientació acadèmica.

Per tal de clarificar la relació caldrà explicitar-la de bon començament: "Pots comptar amb mi per parlar d'aquelles qüestions que et preocupin o que tinguis dubtes ...." "I també haurem de parlar de la teva posició respecte al rendiment acadèmic, perquè aquesta és una funció que tinc adjudicada."

Tot i així podem procurar que bona part de les tasques de control passin per situacions grupals i no per l'entrevista personal: establir horaris d'estudi en el crèdit corresponent, passar qüestionaris en la tutoria grupal, etc.

2.- L'entrevista tutor de seguiment - pares de l'alumne.

2a.- Tècnica i tipus d'entrevista tutor-pares.

Tant els tipus d'entrevista com els aspectes de normes generals esmentats en l'apartat tutor-alumne (1a.) són igualment vàlids per a l'entrevista tutor-pares.

Afegir que, pel que respecta a l'acció tutorial amb adolescents, com és lògic, acostumen a tenir més incidència les entrevistes amb els propis nois que amb els seus pares. L'entrevista amb els pares sempre s'ha de concertar després d'haver entrevistat el noi. I és bo que ell conegui el motiu de convocar als pares, si és per una primera presentació, per fer un seguiment, pel comentar un fet puntual, etc.

A continuació mostrem un guió orientatiu sobre aspectes que poden ser d'interès en l'entrevista amb els pares. Probablement no és necessari tenir informació sobre tots els punts, ja que és molt extens. I, amb seguretat, és molt convenient que els pares tinguin un primer temps per explicar lliurement allò que vulguin, allò que "portin".

Aspectes personals.

- L'opinió sobre el fill
- L'ambient familiar: pares, germans
- L'organització dels horaris de treball i de descans
- Les afeccions del temps lliure
- L'horari social: amics i companys
- Han detectat conductes problemàtiques?
- Hi ha alguna qüestió actualment a la família que pugui afectar al noi?

Aspectes escolars.

- L'adaptació del seu fill al Centre, opinions que expressa
- L'actitud del seu fill cap a l'estudi
- Disposa a casa d'un lloc adequat d'estudi? En pot disposar?
- Demana ajut per resoldre les tasques escolars? En pot disposar?

Aspectes vocacionals.

- Les seves expectatives vers el futur del seu fill/a
- Han parlat amb el seu fill sobre aquest tema? Què en diu ell?
- L'opinió dels pares sobre les capacitats i interessos del seu fill

2b.- L'actitud del tutor en l'entrevista amb els pares.

L'entrevista s'inclou en un tema molt més ampli que és el de la relació família-escola (les reunions amb els pares, el tipus d'informació escrita que se'ls fa arribar, el planteig dels treballs a casa, les pautes d'avaluació, la participació dels pares com a estament ...). És prou sabut per part de tots els professionals la importància que cada Centre tingui una línia clara i coherent d'actuació amb els pares.

Aquí ens limitarem a esmentar actituds molt relacionades amb la pràctica de l'entrevista:

- Considerem convenient que sempre es citi a pare i mare. Encara que sovint vingui la mare sola, no hem de ser nosaltres qui exclouem al pare. El Centre pot donar una nota, justificant que l'entrevista ha tingut lloc, si al pare li és útil a nivell laboral. Encara és necessari treballar amb els pares que la responsabilitat i incidència sobre el fill és un fet a compartir.

- Cal defugir els intercanvis casuals i no programats, en els passadissos o carrer. Saber manejar la situació perquè els pares no es sentin refusats, però portar-los cap a una cita formal. Fer-los entendre que en aquell context no es pot parlar amb calma. Preguntar si és urgent l'assumpte que volen exposar-nos, i segons això buscar una estona més o menys propera.

- Les diferències numèriques sempre intimiden amb les conseqüents reaccions d'inhibició o d'agressió). No estar presents molts professors per parlar amb uns pares; deixar-los-hi clar si l'acord és col·lectiu, però actuar un sol professor com a interlocutor.

- L'objectiu de treball dels professors és el noi/a, no la família. No permetre desfogaments als pares, amb els que després no es pot treballar, i que sovint enrareixen la relació amb el centre docent. Derivar a les famílies a altres professionals, quan es veu que necessiten ajut.

- Partir sempre dels trets positius del noi/a, encara que també se n'hagin de dir els negatius. Sempre es necessita confirmar allò que va bé, per reparar allò que no hi va tant. L'objectiu de tota entrevista ha de ser que, en acabar, els pares es puguin relacionar millor amb el fill, el puguin estimar i acceptar millor.

- Comprendre l'angoixa dels pares, poder-se posar en el seu lloc. L'angoixa sempre és legítima per qui la sent, fins que un mateix la pot desestimar. Els fills poden moure moltes coses a l'interior dels pares i preocupar molt.

- Cal intentar entendre el perquè de les dificultats dels nois, però partint que les causes, en la persona, sempre són múltiples. Fugir de la simplificació causa-efecte quan relacionem una determinada actuació de la família i la seva repercussió en el noi/a. Cada nen és un ésser actiu i diferent Ex.: mare sobreprotectora limita les possibilitats del nen, això és cert; però també és certa que hi ha nens que ensenyen a la seva mare que ells poden fer sols, i la mare ho aprèn).

- Més que aconsellar, l'objectiu de l'entrevista hauria de ser ajudar a pensar. Els pares, cada família, ha de trobar la seva manera concreta de relació. El que sí ens pertoca, a l'escola, és informar sobre les necessitats del noi tenint en compte la seva edat; i per mitjà del diàleg amb cada família ajudar-los a que trobin maneres de respondre a les necessitats del fill.

No caure en la trampa de donar receptes (quan les demanen amb molta dependència sovint no les podran seguir). Ni en l'omnipotència del saber.

- Ser professional vol dir saber posar distància. Cal aconseguir oferir un diàleg asserenat. L'angoixa dels pares els pot moure a dipositar en els professors tota la culpa de les dificultats del fill. Retornar-los l'agressivitat empitjora la situació.

- Tot i que és molt més difícil educar un noi sense comptar amb el suport familiar, tots sabem que en algun cas aquest és impossible. Sembla clar, però, que un noi, a l'escola, pot adquirir conductes i valors que no han propiciats per la seva família, si aconseguim que se senti ben adaptat al centre i si aquest té unes pautes educatives clares.

3.-La fitxa-registre de les entrevistes.

És convenient anotar una síntesi de les diferents entrevistes realitzades pel tutor, tant amb l'alumne, amb els seus pares, o amb d'altres professionals implicats. Això permet al tutor mantenir la relació i el seguit d'acords sense haver de recórrer a la memòria, i també és útil per al tutor de propers cursos.

Adjuntem una possible fitxa de registre; cada Centre pot consensuar el seu contingut.